

OSMAN BEY'İN TARAKLI-GÖYNÜK-MUDURNU SEFERİ (1288-1289): STRATEJİK HEDEFLER, COĞRAFİ DİNAMİKLER VE BİZANS TAHKİMATLARININ ROLÜ

Refik ARIKAN*
Mehmet Can ÇETİN**

ÖZ

Osmanlılar, 1230'lu yıllarda Söğüt-Domaniç'i yurt edinerek uc bölgesine yerleştiler. Hem devletin içinde bulunduğu durum hem de bölgedeki Bizans varlığı sebebiyle çevrelerindeki güçlerle iyi ilişkiler kurmaya özen gösterdiler. Ertuğrul Bey'in vefatından sonra beyliğin başına geçen Osman Bey, bir süre babası gibi çevredeki tekfurlarla müdara siyasetini sürdürse de İnegöl Tekfurunun göç yollarına verdiği baskınlar Osman Bey'i yeni önlemler almaya zorladı. Bu süreçte İnegöl Tekfuru ile Ermeni Beli Savaşı, Kulaca Hisar'ın fethi ve Domaniç Beli Muharebesi gibi mücadeleler kaçınılmaz oldu. Diğer yandan bu mücadelelerin bir parçası haline gelen ve Kayıların doğu istikametinde bir tehdit unsuru olarak duran Karacahisar Tekfurluğu da Osman Bey tarafından etkisiz hale getirildi. Bu fetih aynı zamanda okunan hutbe ile birlikte Osmanlılara müstakil bir beylik olmanın yolunu da açtı. Böylelikle batı istikametine doğru yapılacak olan seferlerde hem güvenlik temin edildi hem de Söğüt-Bozüyük-Pazaryeri hattındaki göç yolları ve yaylalarda emniyet temin edildi. Osman Bey'in İnegöl Tekfuru ile olan mücadeleleri ve 1288 Yılında Karacahisar'ın fethini takiben daha kesin bir politika takip ettiği ve 1299 yılına kadar geçen sürede Bilecik, Köprühisar, Yarhisar ve İnegöl'ün fethi için hazırlıklar yaptığı görülür. Bu süre zarfında kroniklere yansıyan en önemli faaliyet Osman Bey'in Taraklı-Göynük ve Mudurnu taraflarına gerçekleştirdiği doyum seferidir. Osman Bey, Harmankaya Tekfuru Köse Mihal ile birlikte Taraklı-Göynük ve Mudurnu üzerine Samsa Çavuş'un da desteğini alarak çıktığı bu seferde zafer kazandı ve ganimet elde etti. Bu makalede Osman Bey'in Taraklı-Göynük-Mudurnu seferi, seferin güzergâhı ve güzergâh üzerindeki eski yerleşimler, kaleler saha inceleme yöntemi merkeze alınarak incelenmiş ve elde edilen bulgular paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osman Bey, Taraklı, Göynük, Mudurnu, Köse Mihal, Bozaniç, Karacahisar

OSMAN BEY'S TARAKLI-GÖYNÜK-MUDURNU EXPEDITION (1288-1289): STRATEGIC OBJECTIVES, GEOGRAPHICAL DYNAMICS AND THE ROLE OF BYZANTINE FORTIFICATIONS

ABSTRACT

The Ottomans settled in Söğüt-Domaniç in the 1230s and settled in the border region. Due to both the situation of the state and the Byzantine presence in the region, they took care to establish good relations with the powers around them. Osman Bey, who became the head of the principality after the death of Ertuğrul Bey, continued his policy of intervention with the surrounding tekfurs for a while like his father, but the raids on the migration routes by the tekfur of İnegöl forced Osman Bey to take new measures. In this process, struggles such as the Battle of Armenian Beli with the Tekfur of İnegöl, the conquest of Kulaca Hisar and the Battle of Domaniç Beli became inevitable. On the other hand, the Karacahisar Tekfur, which became a part of these struggles and stood as a threat in the eastern direction of the Kayis, was neutralised by Osman Bey. This conquest also paved the way for the Ottomans to become an independent principality. In this way, both security was ensured in the campaigns to be carried out in the western direction and security was ensured in the migration routes and plateaus in the Söğüt-Bozüyük-Pazaryeri line.

Gönderilme Tarihi: 17.05.2025

Kabul Tarihi: 07.07.2025

* Prof. Dr. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Tarih Bölümü,
refik.arikan@bilecik.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1791-6069

** Doktora Öğrencisi Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde "Osmanlı Kuruluşunun Tarihi Coğrafyası (Ertuğrul ve Osman Gazi Dönemi)" başlıklı ve Prof. Dr. Refik Arıkan danışmanlığında hazırlanan doktora tezinden üretilmiştir. mehmetcancetin1126@gmail.com, 0000-0003-1791-6069

It is seen that Osman Bey followed a calmer policy following his struggles with the tekfur of İnegöl and the conquest of Karacahisar in 1288 and made preparations for the conquest of Bilecik, Köprühisar, Yarhisar and İnegöl until 1299. During this period, the most important activity reflected in the chronicles is Osman Bey's saturation expedition to Taraklı-Göynük and Mudurnu. Osman Bey, together with Köse Mihal, the tekfur of Harmankaya, and with the support of Samsa Çavuş on Taraklı-Göynük and Mudurnu, won victory in this campaign and obtained booty. In this article, Osman Bey's Taraklı-Göynük-Mudurnu expedition, the route of the expedition and the old settlements and castles on the route are examined by centring on the field research method and the findings obtained are shared.

Keywords: Osman Bey, Taraklı, Göynük, Mudurnu, Köse Mihal, Bozaniç, Karacahisar.

Giriş

Ertuğrul Bey'in Bizans-Selçuklu sınır hattını teşkil eden uc bölgesine yerleştiği dönemde, onunla birlikte Akça Koca, Konur Alp, Turgut Alp, Gündüz Alp, Aykut Alp, Hasan Alp, Saltuk Alp, Mahmud Alp, Samsa Çavuş¹ ile kardeşi Sülemiş Çavuş, Abdurrahman Gazi, Akbaş, Kara Oğlan, Kara Mürsel, Bahtlı, Kara Teke, Şeyh Mahmud ve Karatekin gibi beylerin de bölgeye intikal ettiği görülmektedir (İnan, 2022, s. 27). İnegöl tekfurunun Türk boylarının yaylaya gerçekleştirdikleri mevsimlik göçler sırasında bu gruplara yönelik saldırılar düzenlemesi ve bu suretle hem maddi hem de manevi zararlar vermesi, bölgedeki beylerden Samsa Çavuş ve mensup olduğu aşireti ciddi biçimde rahatsız etmekteydi. Bu durumun bir sonucu olarak, Samsa Çavuş'un aşireti² söz konusu bölgeden ayrılarak Mudurnu'ya göç etmiştir (Öztürk, 2013a, s. 21). Ertuğrul Bey'in vefatının ardından, Osman Bey tarafından bir süre babasının izlediği müdara siyaseti sürdürülmüş; bölgedeki tekfurlarla ihtiyatlı bir ilişki tesis edilmiştir. Ancak İnegöl Tekfuru'nun göç yolları üzerindeki saldırgan tutumunu devam ettirmesi üzerine, Ermeni Beli'nde bir muharebe gerçekleştirmiş ve bu çarpışma sırasında Osman Bey'in yeğeni Bay Hoca şehit edilmiştir. Söz konusu kaybın ardından, 1285 yılında Kulaca Hisarı'na yönelik bir harekât düzenlenmiş ve kale Osman Bey'in emriyle yakılmıştır (Öztürk, 2013b, s.38). Bu hadisenin ardından taraflar, Domanıç Beli Muharebesi'nde karşı karşıya gelmiş; muharebe Osmanlılar lehine sonuçlanmış olsa da Osman Bey'in kardeşi Savcı Bey şehit düşmüştür. Yaşanan bu gelişmelerin müteakip safhasında, 1288 yılında Karacahisar'ın Osman Bey tarafından fethedilmesiyle bölgedeki hakimiyetin tesisine yönelik ilk adım atılmıştır. Karacahisar'ın fethini izleyen süreçte, Osman Bey tarafından Harmankaya tekfurı Köse Mihal'e, Taraklı Yenicesine yönelik bir sefer teklifinde bulunulmuş; bu teklifin Köse Mihal tarafından kabul edilmesi üzerine, daha önce söz konusu bölgeye göç etmiş bulunan Samsa Çavuş'un da sefere iştirak etmesi sağlanmıştır. Bu gelişmeler neticesinde, Osman Bey'in Taraklı, Göynük ve Mudurnu bölgelerine yönelik askerî harekâtı planlanmıştır (Öztürk, 2013a, s. 20-21). Karacahisar'ın fethi, söz konusu askeri seferin planlan-

¹ "Çavuş" unvanının Osmanlı Devleti'nin teşekkülünden önce de kullanıldığı ve özellikle Türkiye Selçukluları döneminde teşkilat yapısında yer aldığı bilinmektedir. Dolayısıyla Osman Gazi'nin silah arkadaşlarından biri olarak kaynaklarda anılan Samsa Çavuş'a izafe edilen unvanın, Selçuklu idarî ve askerî geleneğinin bir devamı niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır (Köprülü, 2002, s. 70).

² Kuruluş coğrafyasında Samsa Çavuş'un adını taşıyan dört yerleşim biriminin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu yerleşim birimleri; İnegöl, Bilecik ve Mudurnu'ya bağlı Çavuşköy adlı köyler ile yine Mudurnu'da yer alan Çavuşdere Köyü'dür. +Bahsi geçen köylerden Çavuşdere köyü haricindeki diğer köylerde Samsa Çavuş'a ait mezarlar bulunmaktadır. Samsa Çavuş'un, İnegöl tekfurı ile yaptığı mücadeleye dair hala toplum hafızasında yaşayan birtakım rivayetler de vardır. Samsa Çavuş, Bilecik yakınlarında oturduğu dönemde İnegöl tekfuruna saldırmış ve bunun intikamını almak için İnegöl tekfurı da Samsa Çavuş aşiretinden pek çok kişinin öldüğü bir sefer düzenlemiştir. Şeyh Edebalı, kendisinin iznini almadan İnegöl tekfuruna saldıran Samsa Çavuş'a gönül koymuş ve bu durumun yansıması olarak da Çavuşköylüler o zamandan günümüze "Kadı yoran" olarak adlandırılmışlardır. Halen Çavuşköy'den olanlara köylerinin ismiyle değil yukarıda zikredilen lakapla seslenilmektedir.

masında belirleyici bir etken olarak öne çıkmıştır. Zira Ertuğrul Bey döneminden itibaren Söğüt'ün güneydoğu istikametinde yer alan Karacahisar ve batı yönünde konumlanan İnegöl Tekfurlukları'nın Osmanlıları adeta kuşatma altına alacak biçimde konumlanmaları, bölgedeki göç yolları ile yaylalara yönelik baskınları artırmış ve bu durum, Türk egemenliğinin istikrarını ciddi biçimde zayıflatmıştır. Bu bağlamda Ertuğrul Bey'le birlikte bölgeye gelen ve faaliyet gösteren Samsa Çavuş'un Mudurnu taraflarına yönelerek göç etmesi de söz konusu baskıların bir sonucu olarak değerlendirilmelidir. Dolayısıyla Karacahisar tekfurluğunun Osman Bey döneminde ele geçirilmesiyle birlikte, güneydoğu yönünden kaynaklanan askeri tehdit ortadan kaldırılmış; böylelikle batı istikametindeki daha kapsamlı sefer hazırlıklarına geçilmeden önce, kuzeydoğu istikametinde yer alan Taraklı-Göynük-Mudurnu hattına yönelik bir hareketin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Bu hareketle hem ganimet temini hedeflenmiş hem de bahsi geçen güzergâh üzerindeki Bizans'a ait tahkimat noktalarının kontrol altına alınması planlanmıştır.

Taraklı-Göynük-Mudurnu Seferi ve Güzergâhı

Bizans yönetimi tarafından 13. yüzyıl sonlarında Sakarya Nehri vadisinin doğu istikametinde, İstanbul-İznik hattının muhafazasını temin amacıyla nehir boyunca tahkimatlar inşa edilmiştir. Yapılan bu kale ve kontrol noktalarının, Sakarya Nehri'nde 1302 ilkbaharında meydana gelen taşkınlar sonucunda yatağını değiştirmesine kadar Bizans açısından işlevsel³ olduğu anlaşılmaktadır (İmber, 2006, s.13). Söz konusu savunma tedbirlerinin, Osman Bey'in bir süreliğine Sakarya Nehri'nin batı yakasına geçişini engellediği de bu bağlamda değerlendirilmelidir.

Bu dönemde Osman Bey'in İnegöl tekfuru ile girişilen mücadele, Karacahisar'ın fethi ve Taraklı-Göynük-Mudurnu hattına yönelik olarak gerçekleştirilen doyum seferi dışında askerî faaliyetine rastlanmaz. Bu çalışmada, söz konusu faaliyetler arasında yer alan doyum seferi ana inceleme konusu olarak ele alınmakta; seferin mahiyeti, arka planı ve sonuçları, arşiv belgeleri, basılı kaynaklar ve saha incelemeleri bağlamında değerlendirilerek açıklığa kavuşturulmaktadır.

1288-1289 yıllarında icra edilen söz konusu seferin temel amacı, toprak kazanımından ziyade gazilerin ganimet elde etmesini sağlamaktı. Kronik kaynaklara göre, sefer hazırlıkları kapsamında bir grup Karacahisar'dan, diğer bir grup ise Harmankaya'dan hareketle Beştaş Zaviyesi'ne ulaşmış; burada hem zaviye şeyhi Edebalı'dan sefere dair rıza (dua) temin edilmiş hem de Sakarya Nehri'nin geçiş en elverişli zamanının tespiti amacıyla bir süre beklenmiştir (Öztürk, 2013a, s. 21). Nehrin geçiş noktası olarak günümüzde Eskişehir'in bir ilçesi konumunda bulunan Sarıcakaya'nın tercih edilmesinde, coğrafi unsurların yanı sıra bölgenin muhtemelen Köse Mihal'in denetiminde bulunmasının da etkili olduğu değerlendirilmektedir.

Sakarya Nehri'nin doğu yakasında Türk hâkimiyetinin varlığına, bölgedeki muhkem mevkiilerin konumundan ve bu güzergâhın sefer rotası olarak kullanılmasından hareketle işaret edilmesi mümkündür. Nitekim Sarıcakaya'nın hemen karşısında yer alan Bozaniç Kayası üzerinde Roma dönemine ait bir kaleye, Lâcin'deki Erkeç Kayalığı'nda ise Bizans dönemine tarih-

³ Sakarya Nehri'nin taşmasının akabinde 1303 yılında, aynı bölgeyi etkileyen bir deprem yaşanmış olup bölgede mevcut durumu değiştiren bir etki yapması muhtemeldir (Nicol, 2016, s. 130).

lenen bir kale kalıntısına rastlanmaktadır. Söz konusu yapılar, muhtemelen Bizans İmparatorluğu tarafından, Türklerle olan sınır hattının kontrol altına alınması ve bölgenin gözetimi amacıyla inşa ettirilmiştir. Bununla birlikte, sefer güzergâhı bağlamında yapılan değerlendirmeler doğrultusunda, adı geçen kale ve stratejik noktaların, söz konusu dönemde Osman Bey'in hâkimiyet alanı içerisinde yer aldığı güçlü bir ihtimal olarak değerlendirilmektedir. Beştaş Zaviyesi'nden⁴ yola koyulan Osmanlı birlikleri, Sarıcakaya üzerinden Sorgun'a geçip Samsa Çavuş ile buluştular. Ardından Mudurnu, Göynük ve Taraklı'dan elde ettikleri ganimetle seferi başarıyla tamamladılar. Sefer sonunda ise Taraklı üzerinden Göl-Flanoz-Harmankaya ve Karacahisar'a dağıldılar. Bu seferin güzergâhı ile alakalı iki önemli husus vardır: İlki buluşma yeri olan Sorgun'un hangi Sorgun olduğu konusudur. Nitekim Yenipazar'a bağlı Çöte'nin⁵ eski adı Sorgun olduğu (Barkan vd. 1998, s. 316) gibi; aynı çevrede bulunan ve tahrir kayıtlarına göre daha eski bir yerleşim olduğu muhtemel olan Sorguncukahiler köyü (Barkan vd. 1998, s. 300) ile bunlara ilaveten Göynük'e bağlı birden fazla Sorgun köyünün bulunması bu konuda net bir yaklaşımı zorlaştırmaktadır (Barkan vd. 1998, s. 593-594). Bir diğer tartışma konusu ise Göl-Flanoz meselesidir. Göl-Falanoz'un Harmankaya ve Karacahisar'a dönüş istikametinde kullanılması sebebiyle yerini tam olarak tespit etmek sefer güzergâhını anlamak adına önemlidir. Falanoz bilindiği üzere 1286 senesinde Domanic-Beli Muharebesinde Osman Bey'in ağabeyi Savcı Bey'i şehit etmesi üzerine İteşeni⁶ köyünde (Barkan vd. 1998, s. 164) öldürülerek oraya gömülmüştür (Öztürk, 2013a, s. 14). Aynı zamanda Köse Mihal'in de dünürüdür (Öztürk, 2013a, s. 23). Buradaki Göl-Flanoz, Falanoz'un adını taşıyan bir köy veya mezradır. Nitekim tahrir defterlerinde de Göynük'e bağlı Falanos olarak geçmektedir (Barkan vd. 1998, s. 586). Taraklı-Göynük ve Mudurnu Seferi'ni anlamaya yönelik gerçekleştirilen saha çalışmalarında, bölge halkıyla mülakatlar ya-

⁴ Eskişehir ili Tepebaşı ilçesine bağlı Uludere (İtburnu) Mahallesi sınırları içerisinde yer aldığı belirtilen Beştaş Zaviyesi'nin konumuna ilişkin farklı yaklaşımlar ortaya konulmuştur. Mahalle merkezine yaklaşık üç kilometre mesafede, bir tepe üzerinde konumlanan ve antik döneme tarihlenen beş adet taş sütun parçasının bulunduğu alanın söz konusu zaviye ile özdeşleştirildiği görülmektedir. Ancak, bu alanda anılan sütun parçaları dışında herhangi bir mimarî ya da arkeolojik kalıntıya rastlanamamıştır. Bu durum, alana ilişkin ileri sürülen iddiaların maddî temelden yoksun olabileceğini düşündürmektedir. Buna karşılık, Uludere Mahallesi içerisinde yer alan ve mimarî özellikleri bakımından 14. yüzyıla tarihlendirilen Orta Tekke yapısının (Altınsapan, 1997, s. 104), kroniklerde adı geçen Beştaş Zaviyesi ile örtüşme ihtimali daha güçlü bir seçenek olarak değerlendirilmelidir. Söz konusu yapının tarihî kaynaklarda anılan zaviye ile benzerlik arz etmesi, bu yapının Beştaş Zaviyesi olabileceğine dair kanaati güçlendirmektedir. Diğer taraftan, mahalle dışındaki tepede yer alan beş sütun parçasının, doğrudan zaviyeye ait olmaktan ziyade, bu yapıya giden güzergâhı işaret etmek amacıyla konumlandırılmış olması muhtemeldir. Bu bağlamda, zaviyenin "Beştaş" olarak anılmasında, söz konusu sütunların işaretleyici işlevi belirleyici bir rol oynamış olabilir.

⁵ Sorgun diğer adıyla Çöte olarak adlandırılan köyün Nişancı Mehmet Paşa vakfına dahil olduğu, karyede ilk sayımda 23, son sayımda 60 neferin vergi nüfusuna kayıtlı olduğu görülmektedir (Turgut, 2015, s. 253).

⁶ İteşeni köyünün, Osmanlı tahrir kayıtlarında Ermenipazarı olarak bilinen, günümüzde ise Bilecik ilinin Pazaryeri ilçesi sınırları içerisinde yer aldığı anlaşılmaktadır. Söz konusu dönemde köyün, Yenişehir Yayası Sancağı Beyi Hızır Bey'in tasarrufunda bulunduğu tespit edilmiştir. Mevcut kayıtlarda, köyde Pazaryeri'nden gelenlerin arazileri ekip biçtikleri hususu açıkça belirtilmiştir. Köyün sınırlarına ilişkin olarak tahrir defterlerinde "Tavuk alanından Emirhan sırtına" şeklinde bir kayıt düşülmüştür (Barkan vd. 1998, s. 164). İteşeni köyünün coğrafi konumunun tespiti amacıyla gerçekleştirilen saha çalışmaları neticesinde, İnegöl ilçesine bağlı Güzelyurt köyü sınırları içerisinde, tapu parsel kayıtlarında "Tavukburnu" adlı bir mevkiin bulunduğu belirlenmişse de, Pazaryeri ilçesi dahilinde yer alan Doğanlar, Yeniceköy ve Avşar gibi mevkilerde de İteşeni yerleşiminin bulunmuş olabileceği ihtimal dahilinde değerlendirilmelidir. Bununla birlikte, köyün asırlar önce terk edilmiş olması sebebiyle "İteşeni burada yer almaktadır" şeklinde kesin bir yargıya ulaşılması mümkün görünmemektedir. Bahse konu yerleşimin konumuna ve tarihî coğrafyasına ilişkin değerlendirmelere, "Osmanlı Kuruluşunun Tarihi Coğrafyası (Ertuğrul ve Osman Gazi Dönemi)" başlıklı doktora tezinde ayrıntılı biçimde yer verilecektir.

pılmış; böylelikle seferin yerel hafızadaki izdüşümlerine ulaşılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, 28 Ekim 1966 Gölpazarı doğumlu araştırmacı-yazar Hasan Taşçı ile 10 Ocak 2024 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede, söz konusu seferle ilişkili olduğu düşünülen yerleşim alanlarına dair kendisi tarafından bazı değerlendirmelerde bulunulmuştur. Taşçı tarafından aktarıldığı üzere, Gölpazarı'na ismini verdiği rivayet edilen Falanos köyünün, günümüzde halk arasında "Alan Mevkii" olarak anılan; Gölpazarı ilçesine bağlı Gökçeözü köyünden başlayıp Sakarya Nehri'nin kollarından biri olan Çatak Suyu vadisine kadar uzanan ve Göynük ilçesine bağlı Kilciler köyüyle sınır oluşturan geniş vadi içerisinde aranması gerektiği ileri sürülmüştür. Eğer Göl-Flanoz, Gökçeöz ve Kilciler köyü arasında ise Taraklıdan Gökçeözü-Yenipazar-Harmanköy-Karacahisar şeklinde rotanın tamamlanmış olması muhtemeldir zira kronikteki bilgilerle önerilen güzergâhta uyushmaktadır⁷.

Taraklı-Göynük-Mudurnu Seferinin Saha Gözlemleri

Osman Bey ve nökerlerinin fetihten ziyade ganimet ve bölgedeki ilişkileri tesis etmek için gerçekleştirdikleri Taraklı-Göynük-Mudurnu seferi ile alakalı, devam eden doktora tezi kapsamında saha çalışmaları gerçekleştirilmiş olup, ilk olarak sefer güzergâhı üzerinde yer alan Gölpazarı-Taraklı-Göynük ve Mudurnu üzerinden Eskişehir Beyyayla köyüne⁸ ve oradan da Sarıcakaya'ya inilerek konu bağlamında çalışmalar yürütülmüştür. Daha sonraki saha çalışmasında ise İnhisar-Mihalgazi-Sarıcakaya-Laçın-Nallıhan istikameti incelenmiştir. Sefer güzergâhı arazi ekibi tarafından defalarca gidilmek suretiyle araştırılmış ve yapılan bu çalışmalarda, özellikle makalenin konusu ile alakalı olarak Lâçın, Bozaniç, Atalan, Taraklı⁹ ve Mudurnu'da kale kalıntılarına tesadüf edilmiştir¹⁰. Göynük'te¹¹ de evvelden bir kale olsa da günümüze ulaşan herhangi bir kale veya kalıntısı bulunmamaktadır. Sakarya vadisinde bahsi geçen kalelerin kuruluş döneminde ve özellikle bu sefer esnasında Osman Bey'in hâkimiyetine girmiş olması kuvvetle muhtemeldir. Bahsi geçen kaleler aşağıda ayrı başlık altında değerlendirilmiştir. Diğer yandan kuruluş coğrafyası hangi başlık altında değerlendirilirse değerlendirilsin sadece tarihî açıdan

⁷ Bahsi geçen bölgeye ilişkin gerçekleştirilen tapu parsel araştırmaları ile Hasan Taşçı'dan edinilen bilgiler doğrultusunda, Alan Türkleri'nin toponomik açıdan bölgeye önemli sayıda yer ismi bıraktıkları tespit edilmiştir. Gölpazarı'nda bulunan Alan Mevkii, Gökçeözü köyünün kuzeydoğusunda yer alan Alankaya Tepe, Yağcılar köyünün 2 kilometre güneydoğusundaki Alaniçi Dere, aynı köyün 1 kilometre güneyinde bulunan Alan Deresi, Söğütçük köyünün 1,5 kilometre güneyinde yer alan Alantarla Sırtı, Göynük'teki Alancık Köyü, Alanköy ve Alanyüzü Mevkii, Dağseyhleri köyünün 650 metre kuzeyindeki Alancık Mevkii, Mustanlar Yaylası'nın 850 metre kuzeyinde konumlanan Alantarla Mevkii, Karafakılar köyünün 2 kilometre kuzeybatısında bulunan Alanbeleni Tepe ile Aşağıkınık köyünün 1750 metre kuzeybatısındaki Alanbaşı Tepe, bu duruma örnek teşkil eden başlıca toponomik unsurlar arasında sayılmaktadır. Bahsedilen örnekler, Alan Türkleri'nin bölgedeki yer isimlendirmesine yönelik etkisinin somut göstergeleri olarak değerlendirilmektedir.

⁸ Eskişehir Sarıcakaya Beyyayla köyünde Beşiktaş mevkiinde nekropol tespit edilmiştir; TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı Eskişehir Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu-Karar Tarih ve No:28.03.2018-6179.

⁹ Taraklı Kemaller köyü 15.07.1942 doğumlu Sami yıldız ile yapılan sözlü mülakatta köyünün eski adının Dodurga olduğu, manav yani yerleşik köyü olduklarını, eskiden manda boynuzundan tarak yaptıklarını ve Taraklı merkezdeki Hisar Tepenin ise Taraklı kalesinin bulunduğu yer olduğunu aktarmıştır.

¹⁰ Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Göynük ve Taraklı kalelerinin Osman Bey tarafından 1312-1313 tarihlerinde fethedildiğine değinir. Göynük kalesi ile alakalı hiçbir iz günümüze ulaşmamıştır. O kalenin varlığı Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinden anlaşılmaktadır (Atsız, 2013, s. 245-247).

¹¹ Göynük'ü Orhan Bey devrinde ziyaret eden Seyyah İbn Battuta, halkının Hristiyan Rumlardan olduğuna değinmiştir (Aykut, 2016, s. 299).

değil coğrafi açıdan da oldukça verimli ve kıymetlidir¹². Nitekim bol su kaynakları, verimli tarım arazileri ve sıcak su kaynaklarının bu bölgede olması Sakarya vadisini çevredeki güçler için çekici hale getirmiştir. Zira Sarıcakaya, sıcak su kaynaklarıyla tanınan bir bölge olarak öne çıkarken, Lâçin ise mineralli su kaynaklarıyla bilinmektedir. Bununla birlikte, Sakarya Vadisi'nin tarımsal açıdan yüksek verimliliğinin de göz ardı edilmemesi gerektiği unutulmamalıdır.

Taraklı Kalesi

Günümüzde Sakarya'ya bağlı İlçe olan ve Osmanlı kroniklerinde Tarakçı Yenicesi olarak geçen Taraklı¹³ (Öztürk, 2013a, s. 22), İpek Yolu güzergâhında bulunan eski yerleşimlerden. Evliya Çelebi Seyahatnamesinde; Taraklı'yı Osman Bey'in fethettiğini, kalesinin günümüzde vuran durumda olduğunu ve bu kaleyi ise Bursa tekfurunun yaptırdığına değinir. (Atsız, 2013, s. 247) Tez çalışması kapsamında yapılan saha çalışmasında Taraklı Kalesinin bulunduğu alanda incelemeler yapılmış; kalenin¹⁴ duvar kalıntıları pek fazla olmasa da yeri belli olduğu görülmüştür. Kale alanı Taraklı'nın parsel kayıtlarında "Hisar Tepesi" olarak geçmektedir. Bu alan Taraklı şehir merkezinden görünmekte ve kolaylıkla ulaşılabilir.

Göynük Kalesi

Bolu iline bağlı bir ilçe konumunda bulunan Göynük, Evliya Çelebi'nin Seyahatnâme adlı eserinde "Torbalı" ve "Türbeli Göynük" adlarıyla anılmış; ayrıca, Akşemseddin Hazretleri'nin türbesine ev sahipliği yapması dolayısıyla tarihsel ve kültürel açıdan mühim bir yerleşim olarak kayıt altına alınmıştır (Atsız, 2013, s. 244-245). Seyahatnâme'de Göynük'ün Osman Bey tarafından fethedildiği bilgisine yer verilmiş; bununla birlikte, ilçede yer alan kalenin inşasının Bursa Tekfuru tarafından gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Söz konusu kale, Evliya Çelebi tarafından yüksek bir kayanın üzerine inşa edilmiş olmasıyla tarif edilmiş; böylece, yapının coğrafi konumu üzerinden stratejik önemine atıfta bulunulmuştur. Göynük'te yapılan saha çalışmasında herhangi kale kalıntısına tesadüf edilememiştir. Göynük kalesinin yeri ile alakalı net bir bilgi olmasa da 01.05.1964 Göynük doğumlu İbrahim Kesgin ile yapılan sözlü mülakatta; "*Zincirli-kaya denilen dağ silsilesinin hemen baş tarafında gözetleme kulesi olduğunu lakin günümüze ulaşmadığına*" değinmiştir. Göynük kalesi, bir ihtimal Göynük Zafer Kulesinin olduğu alanda aranabilir. Zira Evliya Çelebi, kalenin yerinden bahsederken Göynük'te yüksek bir kaya üzerinde olduğuna değinmektedir. Göynük merkezde yüksek bir kaya üzerinde bugün Zafer Kulesi bulunmaktadır. Kulenin olduğu alan Göynük'e hâkim bir noktadadır. 1923 yılında, Milli Mücadelenin anısına dönemin kaymakamı Hürşit Bey tarafından bu anıt yapılmıştır. Altıgen taş temel üzerine, 3 katlı ahşap yalı baskı mimarisiyle yapılan Zafer Kulesi, muhtemelen kale kalıntıları'nın üzerinde yükselmiştir.

¹² Sarıcakaya, Mihalgaşi ve İnhisar hattı, mikroklima olarak tanımlanan ve çevresindeki geniş iklim özelliklerinden farklılık gösteren küçük lokal iklim alanları arasında yer almaktadır. Bu alan, depresyon tabanını çevreleyen Köroğlu ve Sündiken dağlarının etkisiyle sahada hâkim olan Akdeniz iklimi koşullarının belirleyiciliği sonucunda, çevresinden farklılaşan bir bitki örtüsü, tarımsal ürün çeşitliliği ve özgün bir yaşam biçimi ortaya koymaktadır (Gökmen, 2023, s. 28).

¹³ Evliya Çelebi, Taraklı adının kökenini yörede yaşayan herkesin kaşık ve tarak işlemesine bağlamaktadır. (Atsız, 2013, s. 247).

¹⁴ Halk arasında hisar olarak bilinen, Roma dönemi kalelerinden olan Taraklı kalesinin zirvesinde iki tane su sarnıcı bulunmaktadır. Kalenin bulunduğu tepenin eteğindeki caminin adı da Hisar Camiidir. (Yıldırım, 2004, s. 104).

Mudurnu Kalesi

Günümüzde Bolu iline bağlı bir ilçe konumunda bulunan Mudurnu'nun, İbn Battûta Seyahatnâmesi'nde "Muturni" şeklinde geçtiği görülmektedir. Seyyahın ifadelerine göre, ahi zaviyesine sahip olan bu kasaba, yoğun bir yolcu trafiğine sahiptir. İbn Battûta'nın burada belirli bir süre konakladıktan sonra Bolu istikametine yöneldiği anlaşılmaktadır (Aykut, 2016, s. 301, 302). Mudurnu'nun, Osman Bey'in sefer güzergâhında yer alan önemli ve zengin yerleşim birimlerinden biri olduğu çeşitli kaynaklarda belirtilmektedir. Nitekim dönemin kroniklerinde, burada ikamet edenlerle Osman Bey arasında dostane ilişkilerin tesis edildiği, bu sebeple söz konusu yerleşimin Osman Bey tarafından yağmalanmadığı ve doğrudan yerel halka bırakıldığı aktarılmaktadır (Öztürk, 2013a, s. 22). Saha çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen gözlemlerde, kroniklerde bahsi geçen Mudurnu Kalesi'nin beden duvarlarının ilk etapta doğrudan tespit edilemediği, ancak Hisaraltı Sokak güzergâhından itibaren duvar kalıntılarının mevcudiyetinin görülebildiği ve bu yapıların incelenebilir nitelikte olduğu belirlenmiştir. Söz konusu kalıntıların mimari özellikleri dikkate alındığında, yapının Bizans dönemine ait savunma yapılarıyla benzerlik arz ettiği anlaşılmaktadır.

Bozaniç Kalesi

Eskişehir'in Sarıcakaya ilçesine bağlı Bozaniç mahallesi, Sakarya Vadisi'nin verimli toprakları üzerinde konumlanmış eski bir yerleşim alanı olarak tanımlanmaktadır. Bozaniç'in tarihî öneminin temelinde, Osman Bey'in Taraklı-Göynük ve Mudurnu seferleri sırasında Sakarya Nehri'ni Sarıcakaya mevkiinden geçmesi yatmaktadır. Bu geçiş noktasında bulunan Bozaniç kalesi, stratejik konumu nedeniyle önem arz etmektedir. Kroniklerde belirtildiği üzere, Osman Bey ve beraberindeki nökerlerin Sarıcakaya'dan nehri geçtikleri esnada, Bozaniç gibi yola hâkim bir kalenin de kontrol altına alındığı kabul edilmektedir. Osmanlı arşiv belgelerinde Mihalgazi'ye bağlı bir köy olarak kaydedilen Bozaniç'te, tarihî kaynaklarda Ahi Gündüz'e ait vakıf arazisinin bulunduğu tespit edilmiştir (Kaplanoğlu, 2023, s. 119). Ayrıca, Bozaniç kalesinin bulunduğu bölge, coğrafyacılardan "Bozaniç Volkanitleri" adıyla anılmakta olup, Bozaniç Dağı'na sivri görünüm kazandıran kayalıkların dört ayrı volkan bacasından oluştuğu bilinmektedir (Büyükkahraman, 2013, s. 36-37). Bozaniç kayalıklarının tarihçiler açısından taşıdığı önem, Osmanlı'nın kuruluş dönemindeki rolü ve bu alanda yer alan kale yapısı ile ilişkilendirilmektedir. "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşunun Tarihi Coğrafyası" başlıklı tez çalışması çerçevesinde bölgede gerçekleştirilen saha çalışmaları, İrfan Şişman ve Mete Kadan tarafından 10 Mart 2024 tarihinde yapılan tırmanış sırasında Bozaniç kayalıklarının çatalı arasında bir kale kalıntısına rastlanması üzerine başlatılmıştır. Takip eden süreçte belirtilen alana ulaşılması sağlanmış ve burada yer yer yüksekliği 2,5 ila 3 metreye ulaşan muntazam sur duvarları tespit edilmiştir. Volkanik taşların kullanımıyla inşa edildiği belirlenen bu kalenin, özellikle Sakarya Vadisi'ne bakan cephesinde burç kalıntılarının varlığı saptanmıştır. Söz konusu yapının, korunaklı konumu, savunma kolaylığı ve çevreye hakimiyeti açısından stratejik bir önem taşıdığı değerlendirilmiştir. Literatürde, Bozaniç kayalıklarının altında, Sakarya Nehri kıyısında köprü temelleri bulunduğu ve Bozaniç Kayalıkları üzerinde harçsız duvar tahkimatına dair bulguların mevcut olduğu belirtilmektedir (Foss, 2022, s. 49-50). Bu veriler, bölgenin tarihî ve stratejik öneme işaret etmektedir.

Atalan Kalesi

Eskişehir Tepebaşı İlçesi sınırları içerisinde Atalan ve Atalantekke adıyla iki köy bulunmaktadır. Atalan kalesi Atalan köyü sınırları içerisinde. Kalenin bulunduğu alan tapu parsel kayıtlarında “Kalekaya mevki” olarak geçmektedir¹⁵. Kale Sakarya vadisine inen yolu kontrol altında tutmaktadır. Günümüzde kalenin önünden geçen yol üzerinden Sakarya Nehri kenarında bulunan Eskişehir Mihalgazi İlçesi Alpagut ve Karaoğlan köylerine ulaşmaktadır. Bu kale seferin yapıldığı dönemde kuvvetle muhtemel Sarıcakaya’dan Beştaş Zaviyesi’ne giden Osman Bey ve nökerlerinin kontrolü altındadır.

Lâçin Erkeç Kalesi

Eskişehir iline bağlı Sarıcakaya ilçesinin Lâçin Mahallesi sınırları içerisinde, Bizans dönemine tarihlendirilen bir kale yapısına rastlanmaktadır. Söz konusu kale, Lâçin ile Düzköy arasında yer alan ve Erkeç kayalıkları olarak adlandırılan bölgede konumlanmış olup, bu nedenle literatürde “Erkeç Kalesi” adıyla da anılmaktadır. Stratejik bir hâkimiyet noktasında yer aldığı gözlemlenen yapının, gözetleme alanı ile sur duvarlarının bir bölümü günümüze kadar ulaşabilmiştir. Bölgedeki gözetleme noktaları arasında, Bozaniç’in yanı sıra Lâçin Erkeç Kalesi’nin de önemli bir işlev üstlendiği anlaşılmaktadır.¹⁶

¹⁵ TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı Eskişehir Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu-Karar Tarih ve No:21.09.2018-6818.

¹⁶ TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı Eskişehir Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu-Karar Tarih ve No:20.09.2018/6792.

Sonuç

Osman Bey'in Taraklı-Göynük-Mudurnu seferi, Osmanlı Beyliği'nin kuruluş dönemindeki stratejik hamlelerden biri olarak ön plana çıkmaktadır. Zira bu sefer, bölgedeki Bizans tahkimatlarını kontrol altına almayı, ganimet elde etmeyi ve siyasi ilişkileri güçlendirmeyi amaçlamıştır. Karacahisar'ın fethinin hemen ardından gerçekleştirilen bu hareket, Sakarya Nehri'nin doğu hattındaki Türk hâkimiyetini pekiştirmiştir. Dolayısıyla Osmanlıların batıya yönelik gelecek fetihleri için güvenli bir zemin oluşturulmuştur. Öyle ki, Köse Mihal ve Samsa Çavuş gibi önemli figürlerin desteğiyle yürütülen sefer, bölgedeki kale ve yerleşimlerin ele geçirilmesiyle sonuçlanmış ve Osmanlı'nın askeri ile siyasi varlığı daha da güçlenmiştir.

Öte yandan, saha çalışmaları ve tarihî kaynakların titiz incelenmesi, seferin güzergâhı ve hedefleri hakkında detaylı bilgiler sunmaktadır. Özellikle Bozaniç, Lâçin Erkeç ve Taraklı kalelerinin stratejik konumları, bu bölgelerin Osmanlı hâkimiyetine giriş sürecini anlamamız açısından önemlidir. Hatta seferin ardından 1299 yılına kadar bölgede kayda değer bir askeri faaliyetin gerçekleşmemesi, Osmanlıların taktiksel bir duraklama dönemine girdiklerini ve sonraki fetihlere hazırlık yaptıklarını göstermektedir. Bu dönemde, İznik ve Bursa gibi önemli hedeflerin ele geçirilmesi planlanmış; Sakarya Nehri'nin taşkınlarıyla zayıflayan Bizans savunması ise bu süreci kolaylaştıran etkenlerden biri olmuştur.

Bununla birlikte, çalışmada kroniklerdeki bilgilerin sahada doğrulanmasına özel bir önem verilmiştir. Böylece tarihî olayların coğrafi ve stratejik bağlamları daha net biçimde ortaya konmuştur. Bu bağlamda, Osman Bey'in Taraklı-Göynük-Mudurnu seferi yalnızca bir askeri harekât olarak değil, aynı zamanda bölgedeki siyasi dengeleri şekillendiren ve Osmanlı'nın bağımsız bir beylik olma yolundaki adımlarını hızlandıran kritik bir dönüm noktası olarak değerlendirilmelidir. Sonuç olarak, Taraklı-Göynük-Mudurnu seferi Osmanlı kuruluş döneminin dinamiklerini anlamak açısından büyük önem taşımakta ve bu çalışma, söz konusu seferin tarihî, coğrafi ve stratejik boyutlarını akademik bir perspektifle ortaya koymayı hedeflemektedir.

Kaynakça

- Atsız, H. N. (2013). Evliya Çelebi Seyahatnamesinden Seçmeler. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Aşıkpaşazade. (2013). Aşıkpaşazade Tarihi (Osmanlı Tarihi 1285-1502). (Hzl. Necdet Öztürk). İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Altınsapan E. (1999). Ortaçağda Eskişehir Ve Çevresinde Türk Sanatı (11-15 Yüzyıllar Mimarisi). Eskişehir: Anadolu üniversitesi yayınları.
- Barkan, Ö. L. – E. Meriçli (1998). Hüdavendigâr Livası Tahrir Defterleri Cilt: 1. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Büyükkahraman, G. (2013). Bozaniç (Sarıcakaya-Mihalgazi, Eskişehir) Eosen Volkanitlerinin Petrolojisi Ve Jeodinamik Evrimi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Jeoloji Mühendisliği Anabilim Dalı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi)
- Foss, C. (2022). The Beginings Of The Ottoman Empire. Oxford: Oxford Universty Press.
- Gökmen, Ö. (2023). Orta Sakarya Havzasında Sarıcakaya, Mihalgazi Ve İnhisar İlçelerinde Arazi Kullanımı Ve Planlama Önerileri. Karabük: Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Coğrafya Ana Bilim Dalı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- İbn. Battuta. (2016). İbn Battuta Seyahatnamesi. (Çev.A. Sait Aykut). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- İmber, C. (2006). Osmanlı İmparatorluğu 1300-1650. (Çev. Şiar Yalçın). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kaplanoğlu, R. (2023). Sultanönü Livası Tahrir Defterleri Karacaşehir Kazası. Bursa: Asa Kitabevi.
- Köprülü, F. (2002). Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Neşri, M. M. (2013). Cihannüma Osmanlı Tarihi. (Hzl. Necdet Öztürk). İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Nişancızade Mehmed Efendi. (2022). Osmanlı Tarihi (1299-1566) Mir'atü'l-Kainat. (Hzl. Göker İnan). İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Nicol, D. M. (2016). Bizansın Son Yüzyılları 1261-1453. (Çev. Bilge Umar). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Turğut, V. (2015). Osmanlı Devletinin Kuruluş Coğrafyasında Vakıflar Ve Şehirleşme (16.Yy Bilecik Ve Çevresi). İstanbul: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Yayınları.

TC. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Eskişehir Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu. Karar Tarih: 21.09.2018. No: 6818.

TC. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Eskişehir Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu. Karar Tarih: 20.09.2018. No: 6792.

TC. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Eskişehir Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu. Karar Tarih: 28.03.2018. No:6179.

TC. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Eskişehir Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu. Karar Tarih: 20.09.2018. No:6792.

Yıldırım, F. (2004). Sakarya Kaleleri. Adapazarı: Adapazarı Büyükşehir Belediyesi.

EXTENDED ABSTRACT

During the period when Ertuğrul Bey settled in the borderlands along the Byzantine–Seljuk frontier, several beys accompanied him, including Akça Koca, Konur Alp, Turgut Alp, Gündüz Alp, Aykut Alp, Hasan Alp, Saltuk Alp, Mahmud Alp, Samsa Çavuş, Sülemiş Çavuş, Abdurrahman Gazi, Akbaş, Kara Oğlan, Kara Mürsel, Bahtlı, Kara Teke, Şeyh Mahmud, and Karatekin.

The attack of the Tekfur of İnegöl on the Turkmens during their seasonal migration to the highlands caused both material and moral losses. This aggression sparked a conflict between Osman Bey and the İnegöl Tekfur, and also disturbed Samsa Çavuş and his tribe. As a result, Samsa Çavuş and his clan left the region and migrated to Mudurnu.

After the death of Ertuğrul Bey, Osman Bey initially maintained peaceful relations with the local tekfurs, much like his father. However, the continuation of hostile policies by the İnegöl Tekfur on the migration routes reignited the conflict. The first battle between Osman Bey and the İnegöl Tekfur occurred at Ermenibeli, where Osman Bey's nephew Bay Hoca was martyred. In 1285, to avenge his nephew, Osman Bey burned Kulaca Hisar.

Following this, the Battle of İkizce took place between Osman Bey and the Tekfur of İnegöl. Although Osman Bey emerged victorious, his brother Savcı Bey was martyred. In the wake of these developments, Osman Bey conquered Karacahisar in 1288, marking the first significant step toward regional dominance.

After the conquest of Karacahisar, Osman Bey proposed a campaign to Tarakçı Yenice to Köse Mihal, who accepted the proposal. Samsa Çavuş, who had previously settled in the region, also joined the campaign. Thus, the Taraklı-Göynük-Mudurnu Expedition was organized.

The conquest of Karacahisar played a key role in facilitating this expedition. Since the time of Ertuğrul Bey, raids from the Karacahisar Tekfur on migration routes and highland areas had strained the Kayı tribe and other Turkish groups. The İnegöl Tekfur in the west and the Karacahisar Tekfur in the southeast had both contributed to this pressure. The capture of Karacahisar during Osman Bey's reign removed a major threat and allowed the principality to focus on the northeast. The expedition aimed both to secure plunder and to establish control over Byzantine fortresses in that direction, prior to campaigns further west.

Taraklı-Göynük-Mudurnu Expedition and Its Route

Byzantium had constructed fortresses and checkpoints in the Sakarya River valley to defend the Istanbul–Iznik line. These remained effective until the river changed course due to spring floods in 1302. The absence of major military activity by Osman Bey during this time—aside from the Karacahisar conquest and this expedition—can be attributed to Byzantium's strong presence in the area.

According to sources, units from Karacahisar and Harmankaya met at the Beştaş Zaviyesi to receive the sheikh's blessing and await the right moment to cross the Sakarya River. Sarıcakaya

in Eskişehir was chosen as the crossing point. Its geography and the fact that it likely fell under Köse Mihal's control suggest that Byzantine influence on the eastern bank of the Sakarya was relatively weak. Even if not fully controlled by Köse Mihal, this area offered a strategic path to strengthen Turkish dominance eastward.

Across from Sarıcakaya lies the Bozanic Rock with Roman-era fortifications, and on Erkeç Mountain in Laçın stands a Byzantine castle—both likely intended as observation posts guarding the Byzantine frontier. These fortresses may have come under Ottoman control during the campaign.

The expedition began with Ottoman forces departing from Beştaş Zaviyesi, passing through Sarıcakaya to reach Sorgun, where they met Samsa Çavuş. The campaign continued through Mudurnu, Göynük, and Taraklı, collecting spoils along the way before dispersing to Göl-Flanoz, Harman-kaya, and Karacahisar via Taraklı.

Two key points emerge from this expedition:

1. The Location of Sorgun:

Several possible sites exist—such as the former name of Yenipazar ("Çöte") being Sorgun, or Sorguncukahiler village in Göynük, which has an older foundation date according to tahrir records. Given its strategic location, Sorguncukahiler is the most probable meeting point for Ottoman forces.

2. The Identity of Göl-Flanoz:

Historical accounts state that Falanoz, killed and buried in İteşeni village after the 1286 Battle of Domaniç-Beli, was the father-in-law of Köse Mihal's daughter. Göl-Flanoz was likely a settlement named after him—possibly the "Falanos of Göynük" mentioned in the tahrir registers. In an interview with local historian Hasan Taşçı (b. 10.01.2024, Göl-pazarı), he noted:

"This Falanos village, which is said to have given its name to Göl-pazarı, should be sought in the wide valley of Gökçeözü village between the Çatak Water valley (a branch of the Sakarya) and Kilciler village of Göynük." Based on this, the expedition likely followed the route Taraklı-Gökçeözü-Yenipazar-Harman-köy-Karacahisar, aligning with historical sources.

Field Observations of the Taraklı-Göynük-Mudurnu Expedition

As part of the thesis study on this expedition—which aimed to collect booty and strengthen regional ties rather than to conquer—fieldwork indicates that the route passed through Eskişehir's Sarıcakaya and Beyyayla villages via Göl-pazarı, Taraklı, Göynük, and Mudurnu. Later field research covered the route from Inhisar-Mihalgazi-Sarıcakaya-Laçın-Nallıhan to Bey-pazarı.

This route was revisited multiple times. Castle ruins were documented in Laçın, Bozaniç, Atalan, Taraklı, and Mudurnu. Although a castle in Göynük is historically referenced, no trace remains today. It is believed that the castles along the Sakarya Valley were brought under Ottoman control during the early period of the empire—likely as a result of this campaign. These structures are examined in detail in this study.

Ekler

Resim 1: Bilecik Çavuşköy Samsa Çavuş Kabri
Kaynak: Mehmet Can Çetin Arşivi.

Resim 2: Mudurnu Samsa Çavuş Türbesi
Kaynak: Mehmet Can Çetin

Resim 3: Göynük Zafer Kulesi
Kaynak: Mehmet Can Çetin Arşivi.

Resim 4: Mudurnu Kalesi
Kaynak: Mehmet Can Çetin Arşivi.

Resim 5: Bozaniç Kayalıkları

Kaynak: Mehmet Can Çetin Arşivi.

Resim 6: Bozaniç Kalesinden Sakarya Vadisi

Kaynak: Mehmet Can Çetin Arşivi.

Resim 7: Bozaniç Kale Duvarları
Kaynak: Mehmet Can Çetin Arşivi.

Resim 8: Bozaniç Gözetlemesi Kulesi
Kaynak: Mehmet Can Çetin Arşivi.

Resim 9: Bozaniç Kalesine Tırmanış Öncesi
Kaynak: Mehmet Can Çetin Arşivi.

Resim 10: Bozaniç Kalesi Sur Detayları
Kaynak: Mehmet Can Çetin Arşivi.

Resim 11: Bozaniç Kalesi Burç Kalıntıları
Kaynak: Mehmet Can Çetin Arşivi.

Resim 12: Taraklı
Kaynak: Mehmet Can Çetin Arşivi.

Resim 13: Taraklı Kalesi

Kaynak: Mehmet Can Çetin Arşivi.

Resim 14: Osmaneli ve Sakarya Nehri

Kaynak: Osmaneli Belediyesi Arşivi.

Resim 15: Sefer Güzergâhının Genel Haritası

Resim 16: Sefer Güzergâhı Detaylı Harita